

Dosarul nr. 2r-675/21

Prima instanță, Judecătoria sect. Rîșcani (jud. A. Florea)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud. A.Pahopol, R. Pulbere, O. Cojocaru)

DECIZIE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Trișin Fiodor,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Volos Marian împotriva lui Volos Ion, Volos Evghenii, Volos Raisa, Vartina Alla și Trișin Fiodor, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Privatizare cu privire la recunoașterea nulității contractului de privatizare, a contractului de vânzare-cumpărare cu aducerea părților la poziția inițială,

împotriva încheierii din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Trișin Fiodor cu privire la repunerea apelului în termen și s-a restituit apelul declarat de Trișin Fiodor împotriva hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 12 noiembrie 1998, Volos Marian a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Volos Ion, Volos Evghenii, Volos Raisa, Vartina Alla și Trișin Fiodor, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Privatizare cu privire la recunoașterea nulității contractului de privatizare, a contractului de vânzare-cumpărare cu aducerea părților la poziția inițială.

Prin hotărârea din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani a fost admisă acțiunea depusă de Volos Marian. S-a declarat nul contractul de privatizare a apartamentului nr. 116 din str. N. Dimo, 29/3, încheiat între Agenția Teritorială de Privatizare și Volos Ion la 20 martie 1998. S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 116 din str. N. Dimo, 29/3 încheiat între Volos Ion și Trișin Fiodor și Vartina Alla din 19 noiembrie 1998 cu nr. 1422. S-a dispus întoarcerea părților la poziția inițială și s-a încasat de la Volos Ion în beneficiul lui Trișin Fiodor suma de 5726 dolari SUA, care la cursul BNM la data de 25 martie 1998, constituia suma de 27000 de lei și pe recipisa din 25 martie 1998, suma de 6200 dolari SUA, iar în total suma de 11926 dolari SUA, care potrivit cursului BNM constituie suma de 153845,40 de lei. S-a dispus încasarea din contul lui Volos Ion în beneficiul statului a sumei de 4615,36 de lei.

La 25 iulie 2001, Volos Ion a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani (f.d.78).

Prin decizia Tribunalului Chișinău din 07 martie 2002 a fost admis apelul declarat de Volos Ion, s-a casat hotărârea din 10 iulie 2001 în partea încasării sumelor în legătură cu repunerea părților în poziția inițială și a fost adoptată o nouă hotărâre, prin care s-a dispus întoarcerea părților la poziția inițială și încasarea din contul lui Volos Ion în beneficiul lui Trișin Fiodor pe contractul de vânzare-cumpărare din 25 martie 1998, conform recipisei suma de 6200 dolari SUA, în lei moldovenești conform cursului valutar la ziua executării hotărârii judecătorești. A fost încasat din contul lui Volos Ion în beneficiul statului suma de 2418 lei, cu titlu de taxa de stat. În rest, hotărârea a fost menținută.

La 18 martie 2021, Trișin Fiodor, prin intermediul oficiului poștal, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani și remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Trișin Fiodor privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 24 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, Trișin Fiodor, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen și remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului Trișin Fiodor, a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani a aflat la 26 februarie 2021 din Arhiva judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 13 mai 2021 recurentului prin poșta electronică (f.d. 152).

Astfel, recursul declarat la 24 mai 2021 este în termen.

La 20 octombrie 2021 în adresa intimaților Volos Marian, Volos Ivan, Volos Evghenii și Volos Raisa a fost expediată copia recursului declarat de Trișin Fiodor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 191), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Trișin Fiodor privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit ca tardiv apelul depus de Trișin Fiodor împotriva hotărârii din 10 iulie 2001 a Judecătoriei Rîșcani, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Colegiul reține că în cererea de apel depusă, Trișin Fiodor a invocat că nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii în prima instanță și nu a avut posibilitate să-și apere interesele în instanța de fond, deoarece nu a fost citat legal la judecarea pricinii și nu a știut de existența litigiului.

Conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Colegiul consideră corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen, cu restituirea apelului ca fiind tardiv.

În conformitate cu art. 282 alin. (1) Cod de procedură civilă (redacția anului 1964), termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Articolul 113 Cod de procedură civilă, statuează că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei rezultă cert că dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost pronunțat la 10 iulie 2001, iar cererea de apel a fost depusă abia la data de 18 martie 2021 la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, de către Fiodor Trișin, după expirarea termenului de declarare a apelului.

În speță, Colegiul consideră întemeiată argumentarea instanței de apel prin care a menționat că apelantul nu a invocat careva argumente plauzibile și nu a prezentat probe pertinente și concludente, care să justifice imposibilitatea îndeplinirii actului, în termenul prevăzut de lege.

Totodată, nu poate fi reținut argumentul lui Trișin Fiodor precum că a aflat despre hotărârea contestată abia la data de 26 februarie 2021, or anterior la data de 10 ianuarie 2000, acesta a depus în cauza data o plângere (f.d.38), fapt ce se atestă că dânsul a cunoscut de existența prezentului litigiu.

Astfel, în situația în care apelantul-recurent nu a dispus cu bună-credință și diligență de drepturile sale procedurale, prin lege a operat decăderea din dreptul de declarare a apelului, ceea ce a avut ca efect trecerea hotărârii contestate în puterea lucrului judecat.

În această ordine de idei, se impune a învedera că termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

De altfel, Colegiul învederează că respectarea de către părți a termenilor legali constituie o obligare pozitivă a părților și are menirea asigurării bunei funcționări a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de Lege și doar în cazul în care partea înaintează o cerință de repunere în termen, justificată obiectiv și probată prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și 362 Cod de procedură civilă, prin care va dovedi că omiterea termenului a fost cauzată de motive întemeiate.

În sensul art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Colegiul remarcă faptul că, participanții la proces care dețin un interes material și/ sau procesual în examinarea cauzei civile, trebuie să manifeste un comportament activ în susținerea poziției prin înaintarea de cereri, prezentarea de probe în susținerea poziției în cadrul procesului civil.

Raportând cadrul legal enunțat la circumstanțele speței, instanța de apel corect a considerat că în speță nu sunt întrunite temeiurile legale întru admiterea cererii apelantului de repunere în termen.

În circumstanțele expuse, Colegiul consideră neîntemeiate argumentele recurentului privind motivele omiterii termenului de contestare a hotărârii și lipsite de suport probatoriu, urmând a fi respinse.

Pe cale de consecință, instanța de judecată consideră că recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională. Or ultimul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja drepturile de acces la instanță. Contrar celor menționate, apelantul nu a dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen.

Aici se impune a scoate în evidență că CtEDO, în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Conform practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; Malahov c. Moldovei, hotărârea din 07 iunie 2007).

Din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău, corect a respins cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel, iar argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul este neîntemeiat și necesită a fi respins, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Trișin Fiodor.

Se menține încheierea din 11 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Volos Marian împotriva lui Volos Ion, Volos Evghenii, Volos Raisa, Vartina Alla și Trișin Fiodor, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Privatizare cu privire la recunoașterea nulității contractului de privatizare, a contractului de vânzare-cumpărare cu aducerea părților la poziția inițială.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic